

Lietuva

Sveikų namų barometras 2022

Tvarūs pastatai
atspariai visuomenei

Lietuvos pastatų būklė

Nuo 2015 m. „Sveikų namų barometras“ bendradarbiauja su akredituotais tyrimų partneriais, kad iširtų Europos būsto fondo būklę. Šiais metais jis atkreipia dėmesį į pastatus, kuriuose gyvename ir dirbame, ir atskleidžia skubų renovacijos poreikį.

Vidaus klimato pavojai, tokie kaip drėgmė ir pelėsis, per didelis triukšmas, šaltis ar dienos šviesos trūkumas, yra pernelyg dažna Lietuvos gyventojų problema. Tiesą sakant, net 4 iš 10 Lietuvoje gyvenančių žmonių susiduria su bent vienu iš šių pavojų.

 Drėgmė ir pelėsis
14%

gyvena būste su nesandariais stogais, drėgnomis sienomis, grindimis arba pamatais, arba puvinys yra langų rėmuose ar grindyse. Tai gali sukelti astmą ir kvėpavimo sutrikimus.

 Per didelis triukšmas
13%

ateina iš kaimynų arba gatvės, dėl to gali kilti sveikatos problemų, įskaitant virškinimo trakto sutrikimus ir miego sutrikimus.

 Per didelis šaltis
38%

– mažas pajamas gaunantys žmonės negali išlaikyti savo namų pakankamai šiltų, o tai gali sukelti širdies ir kraujagyslių bei kvėpavimo takų ligas.

 Dienos šviesos trūkumas
6%

mano, kad jų namai per tamsūs, o tai gali sukelti depresiją ir miego sutrikimus.

“
Žmonės, kuriems teko nelaimė gyventi ar dirbti pastate, kuriame yra visi keturi rizikos veiksniai, keturis kartus dažniau skundžiasi prasta sveikata.

Padoraus būsto už prieinamą kainą reikia skubiau nei bet kada anksčiau.

Dar prieš prasidedant koronavirusui, gyvenimo išlaidų pertekliaus lygis (gyventojų, gyvenančių namų ūkiuose, kuriuose visos gyvenimo išlaidos sudaro daugiau nei 40 % disponuojamų pajamų, procentas) buvo šokiruojantis, lygus 9,4 % visų ES gyventojų.¹

Šiuo metu 15 % europiečių gyvena nelabai tinkamame būste², o 50 milijonų namų ūkių nepakanka lėšų energijai ir jie negali šildyti savo namų žiemą. Smarkiai kylant energijos kainoms, šis skaičius greičiausiai didės. To pasekmės yra rimtos: dvigubai didesnio skaičiaus žmonių sveikata silpna, kai jie gyvena esant energijos nepritekliui.

Kaip pastatai gali apsaugoti sveikatą

Nuo 2020 m. pavasario dėl pandemijos įvesto karantino milijonai žmonių buvo priversti dirbti, gyventi ir mokytis tarp keturių savo namų sienų. Tiems, kurie gyvena nekokybiškame būste, tai dar labiau apsunkino situaciją.

Šiandien žinome, kad pagrindinis būdas, kuriuo žmonės užsikrečia SARS-CoV-2 (virusu, sukeliančiu COVID-19), yra ore esantys kvėpavimo takų lašeliai, pernešantys virusą.

Natūralus vėdinimas per atidarus langus ir toliau yra paprastas, ekonomiškai ir lengvai suprantamas būdas sumažinti užteršimo riziką. Taip praskiedžiami patogenai ir atgaivinamas oras. Šalia natūralaus vėdinimo, mechaninių vėdinimo sistemų, tokių kaip šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo įrenginiai taip pat efektyviai sukuria pastovų higienišką oro srautą.

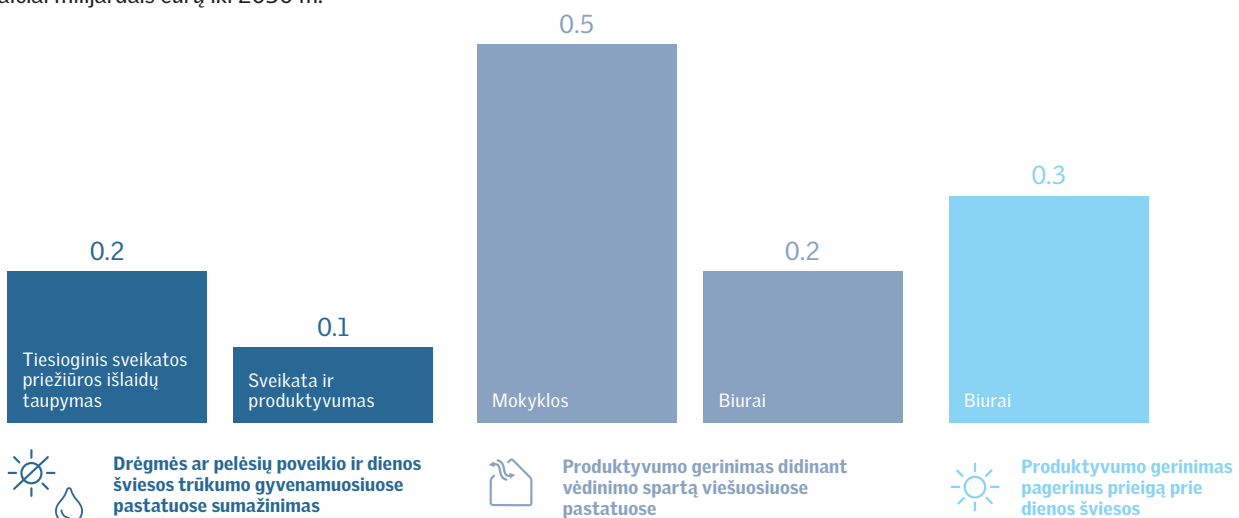
Renovacijos nauda yra didelė

Kadangi klimato kaitos veiksmai tampa vis svarbesni, pastatų renovacija dabar yra tvirtai įtraukta į politinę darbotvarkę su tokiomis iniciatyvomis kaip „Renovation Wave“ (Renovacijos

bangą), „Fit for 55“ teisės aktų paketu ir nacionalinių atkūrimo ir atsparumo planų įgyvendinimu. Šios lėšos sukuria galimybę investuoti į pastatus ir gauti daug naudos.

Nauda mažinant patalpų klimato keliamą riziką Lietuvoje

Skaičiai milijardais eurų iki 2050 m.

1,3 mlrd. EUR

kaupiamoji ekonominė nauda

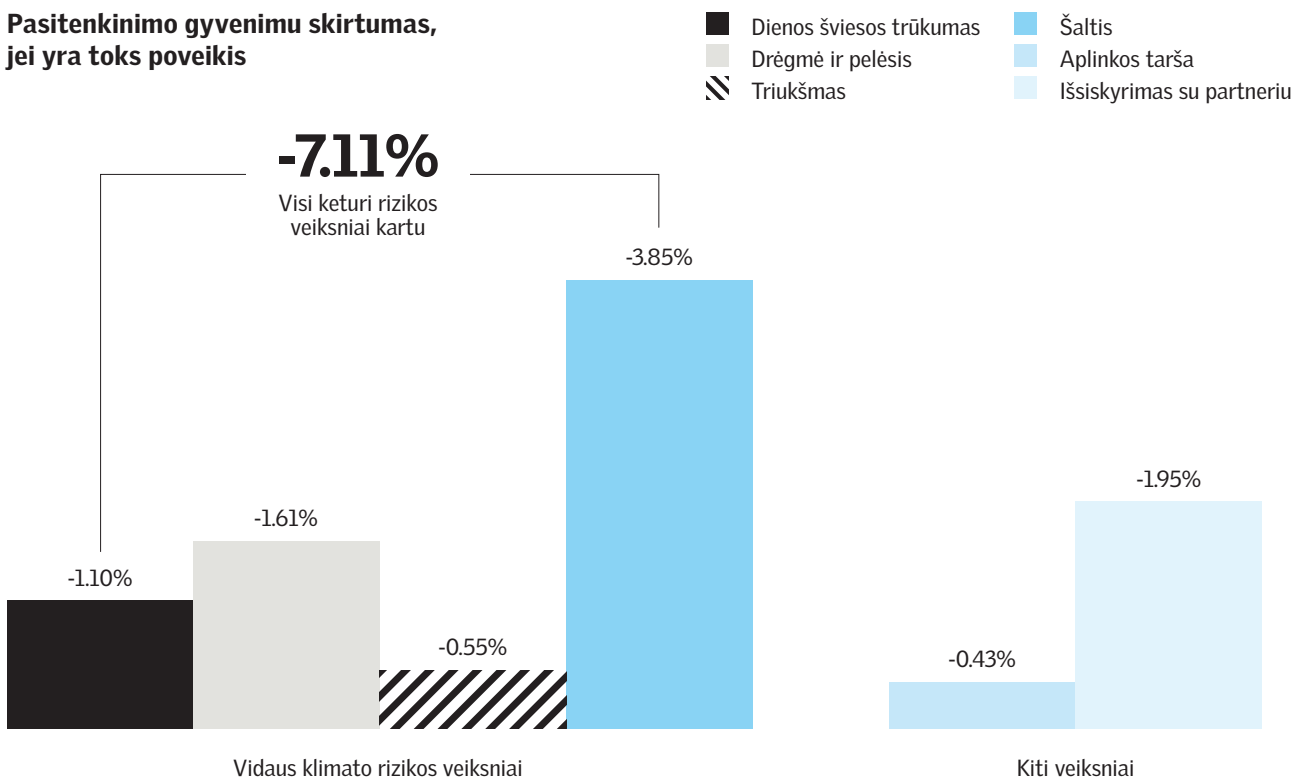
Dabar įrodyta, kad patalpų klimatas daro įtaką pasitenkinimui gyvenimu

Pasitenkinimą gyvenimu, prarastą dėl pastato trūkumų, galima išmatuoti naudojant naują, bet pripažintą metodą – Gerovės vertinimo analizę (GVA). Tai leidžia politikos formuotojams visapusiškesniu būdu įvertinti intervencijos į pastatų atnaujinimą vertę.

Europos duomenys rodo, kad šildymo trūkumas turi beveik dvigubai didesnę įtaką suvokiamai gerovei ir pasitenkinimui gyvenimu, negu išsiskyrimas su partneriu.

Be to, žmonės, kenčiantys nuo visų keturių patalpų klimato pavojų, penkis kartus dažniau praneša, kad yra nepatenkinti.

Pasitenkinimo gyvenimu skirtumas, jei yra toks poveikis

Sveiki pastatai gali atnešti mums reikalingų pokyčių

Tvarios renovacijos strategijų taikymas esamiems pastatams gali padėti pagerinti sveikatą ir gerovę, padidinti produktyvumą ir sumažinti poveikį klimatui. Atėjo laikas iš naujo pagalvoti, kaip kurti ir sutelkti dėmesį į tvaresnį ir visapusiškesnį požiūrį į renovaciją.

Tvarios renovacijos nauda

Padidėjęs produktyvumas

Energijos taupymas

Dekarbonizuotas pastatų fondas

Didesnė gerovė

Pagerėjusi sveikata

Klimato apsauga